

Socialstyrelsens kunskapscentrum för krisberedskap

Katastrofmedicin

Katastrofpsykiatri

Katastroftoxikologi

Mikrobiologisk beredskap

Strålningsmedicin vid katastrofer

INNEHÅLL

Förutsättningar och uppgifter för kunskapscentrum	3
Kunskapscentrum katastrofmedicin (KcKM)	4
Katastrofmedicin, Linköping	4
Katastrofmedicin, Göteborg	5
Katastrofmedicin, IHCR	5
Katastrofmedicin, Umeå	6
Kunskapscentrum för katastrofpsykiatri (KcKP)	7
Kunskapscentrum katastroftoxikologi (KcC)	8
FOI NBC-skydd, Umeå	9
Giftinformationscentralen, Stockholm	9
Kunskapscentrum för mikrobiologisk beredskap (KcB)	10
Kunskapscentrum för strålningsmedicin vid katastrofer (KcRN)	11

SAMHÄLLETS BEREDSKAP för att hantera kriser och katastrofer behöver hela tiden utvecklas och anpassas till förändringar i omvärlden. För det behövs kunskap om de bästa sätten att hantera frågor som t.ex. hur man från psykiatrins sida möter människor i kris, hur akutsjukvården kan ta hand om ett stort antal skadade eller hur man kan skydda människor vid kemiska olyckor.

Socialstyrelsen har inrättat ett antal kunskapscentrum runt om i landet, som utvecklar, bevakar och samordnar kunskap om krisberedskap inom det medicinska fältet. Socialstyrelsen lade fram ett förslag om att inrätta dessa kunskaps- och forskningscentra mot bakgrund av det som kom fram i försvarsberedningens rapport »Förändrad omvärld – omdanat försvar« och i regeringens proposition 1998/99:74.

Förutsättningar och uppgifter för kunskapscentrum

Kunskapscentrumen ska vara förlagda till universitet, myndigheter eller motsvarande med koppling till klinisk verksamhet.

De ska

- genomföra omvärldsanalys
- vara Socialstyrelsens expertorgan
- genomföra utredningar och uppdrag (även operativa)
- bedriva vetenskaplig forskning
- medverka i utbildningar och övningar

KUNSKAPSCENTRUM KATASTROFMEDICIN (KcKM)

Katastrofmedicin utgör basen för sjukvårdens hantering av stora skadehändelser och katastrofer.

KcKM ska utveckla sådana metoder att förlust av liv och hälsa samt fysiskt och psykiskt lidande som följd av stora skadehändelser och katastrofer, i största möjliga utsträckning begränsas.

Katastrofmedicin, Linköping

www.lio.se/templates/PageWithColumn.aspx?id=10046

Hälsouniversitetet i Linköping förlagt till Katastrofmedicinskt centrum, Universitetssjukhuset i Linköping, Institutionen för Biomedicin och Kirurgi.

Man arbetar i huvudsak med att

- utveckla ledning av sjukvården vid allvarlig händelse
- utveckla metoder för katastrofmedicinsk kvalitetssäkring
- utveckla den katastrofmedicinska metodologin
- utveckla den internationella katastrofmedicinen
- utveckla pedagogiken inom katastrofmedicinen och spridningen av vetenskapligt material
- utveckla kvantitativa mätmetoder för att utvärdera insatser

Katastrofmedicin, Göteborg

www.vgregion.se/kckm

Göteborgs universitet, Sahlgrenska akademien, Institutionen för de kirurgiska disciplinerna, förlagt till Prehospitalt- och Katastrofmedicinskt centrum (PKCM), Västra Götalandsregionen.

Man arbetar i huvudsak med att

- bedriva vetenskaplig forskning och internationell kunskapsinhämtning
- samordna den forskning och utveckling som sker inom området, nationellt och internationellt
- utarbeta medicinskt underlag för katastrofmedicinsk beredskap
- bedriva sjukvårdssamverkan mellan de nordiska länderna
- planlägga beredskapen
- publika evenemang

Katastrofmedicin, IHCAR

www.phs.ki.se/ihtar/

Karolinska institutet, förlagt till Divisionen för Internationell Hälsa (IHCAR).

Man arbetar i huvudsak med att

- utveckla förenklade metoder för initial behovsbedömning vid internationella katastrofmedicinska insatser
- utveckla metoder för utvärdering av internationella katastrofmedicinska insatser
- bedriva forskning inom internationell katastrofmedicin

Katastrofmedicin, Umeå

www.umu.se/dsps/surgery/forskning/katastrofmedicinskt_kunskapscentrum_Umea.htm

Umeå universitet, Institutionen för kirurgisk och perioperativ verksamhet, enheten för kirurgi.

Man arbetar i huvudsak med att

- begränsa skador vid allvarlig händelse inom transportområdet
- utveckla metoder vid hypotermi och kylskador
- utföra avancerade transporter över långa avstånd
- begränsa skador vid händelser av karaktär stora olyckor och katastrofer
- omhänderta prehospitalt under extrema förhållanden

KUNSKAPSCENTRUM FÖR KATASTROFPSYKIATRI (KcKP)

www.katastrofpsykiatri.uu.se

Katastrofpsykiatri omfattar kunskap om hur människor påverkas av svåra traumatiska upplevelser och hur drabbade ska tas om hand och behandlas. Kunskapscentrum för katastrofpsykiatri är inrättat vid Uppsala universitet på uppdrag av Socialstyrelsen. Verksamheten drivs vid Psykiatridivisionen Akademiska sjukhuset.

Kunskapscentrumet arbetar med att

- bygga upp kunskap inom området katastrofpsykiatri, psykotraumatologi och posttraumatiska stressreaktioner
- delta i forskningsprojekt, utredningar och riskanalyser
- tillhandahålla en litteraturdatabas utifrån kunskap och erfarenheter om beredskap, akuta insatser och långtidseffekter av katastrofer
- utarbeta och samla kunskap om självskattningsskalor och andra utvärderingsinstrument inom området traumatisk stress
- utveckla svenska riktlinjer för utbildning på olika nivåer av omhändertagande, diagnostik och behandling av traumatisk stress och dess följdverkningar
- delta i utbildningar

KUNSKAPSCENTRUM KATASTROFTOXIKOLOGI (KcC)

www.kcc.foi.se/

Katastroftoxikologi är kunskap om hur människan reagerar vid katastrofer förenade med kemiska händelser och hur dessa ska behandlas.

KcC ska verka till att förbättra fysiskt och medicinskt skydd, diagnostik, sanering, omhändertagande och behandlingsprinciper vid kemiska katastrofer. Experter från centret ska kunna ge stöd och sprida kunskap inom katastroftoxikologi. Genom detta kan omfattningen och effekterna av kemiska katastrofer förebyggas och lindras.

KcC är en samverkan mellan Totalförsvarets Forskningsinstitut (FOI) och Giftinformationscentralen (GIC) som har till uppgift att förebygga och motverka kemiska katastrofer i fred, kris och krig.

KcC ska med stöd av Socialstyrelsen och på dess uppdrag

- bedriva forskning inom området katastroftoxikologi, inom motmedels-området och avseende metoder för sanering
- bedriva omvärldsbevakning avseende utvecklingen inom området katastroftoxikologi
- analysera risker och hot ur katastroftoxikologisk synpunkt, under såväl fred som krig

- upprätthålla och utveckla informationsberedskapen för omfattande kemikalieolyckor och motsvarande händelser som också involverar kemiska stridsmedel inom sin verksamhet
- medverka vid, och i vissa fall ansvara för, projekt, utredningar och riskanalyser inom katastroftoxikologi
- utveckla behandlingsprinciper och metoder för att omhänderta drabbade vid omfattande kemikalieolyckor eller motsvarande
- medverka när det gäller att upprätta beredskapslager av antidoter vid kemikalieolyckor eller motsvarande
- inhämta kunskap om internationell lagerhållning av antidoter
- medverka vid inventering av stora kemiska lager i Sverige

FOI NBC-skydd, Umeå

Totalförsvarets Forskningsinstitut (FOI) är en expertmyndighet och har vid en krishändelse inte något direkt operativt ansvar. Däremot har FOI som expertmyndighet stor kompetens och kan stödja andra myndigheter vid en kris.

Giftinformationscentralen, Stockholm

Giftinformationscentralen (GIC) är en central aktör vid omfattande olyckor och katastrofer med kemikalier.

KUNSKAPSCENTRUM FÖR MIKROBIOLOGISK BEREDSKAP (KcB)

www.smittskyddsinstitutet.se/om-smi/avdelningar-och-sektioner/kunskapscentrum-for-mikrobiologisk-beredskap/

Kunskapscentrumets uppgift är framför allt att svara för en bättre och säkrare svensk beredskap när det gäller att handlägga nya och ovanliga infektionssjukdomar.

För att öka beredskapen mot dessa hot har Socialstyrelsen i samverkan med Smittskyddsinstitutet (SMI), Försvarmakten (FM) och Totalförsvarets Forskningsinstitut (FOI) inrättat ett kunskapscentrum för mikrobiologisk beredskap (KcB) vid SMI.

KcB:s främsta uppgift är att

- öka våra kunskaper om allvarliga infektionssjukdomar för att kunna ta fram läkemedel och vaccin och på annat sätt kunna skydda befolkningen
- samverka med övriga myndigheter med att utveckla laboratorieberedskapen
- samarbeta med andra svenska och internationella myndigheter när det gäller att ta fram och sprida kunskap

KUNSKAPSCENTRUM FÖR STRÅLNINGSMEDICIN VID KATASTROFER (KcRN)

www.ki.se/csm/

Den grundläggande strålningsbiologiska och molekylärbiologiska forskningen bedrivs vid centrumets laboratorium på Cancercentrum Karolinska sjukhuset (CCK) och centrumet har sin kliniska anknytning till Karolinska sjukhuset.

Centrum för strålningsmedicin (CSM) bedriver forskning kring medicinska konsekvenser av joniserande strålning, forskning som innefattar både grundläggande strålningsbiologi och kliniskt tillämpad strålningsmedicin.

CSM erbjuder specialiserad medicinsk expertis i anslutning till beredskapsplanering och handläggning av oväntade händelser där person-exponering för radiologiska eller nukleära (RN) ämnen misstänks eller konstateras.

CSM arbetar i huvudsak med att

- bedriva forskning och upprätthålla kunskaper inom strålningsmedicinområdet
- utarbeta medicinskt underlag i frågor rörande beredskap för strålningsolyckor
- medverka i och ansvara för utredningar och riskanalyser
- svara för utbildning och övning av personal med ledningsfunktion inom hälso- och sjukvårdens beredskap
- samverka med Statens strålskyddsinstitut (SSI) i beredskapsfrågor

SOCIALSTYRELSEN HAR inrättat ett antal kunskapscentrum runt om i landet, som utvecklar, bevakar och samordnar kunskap om krisberedskap inom det medicinska fältet. I den här broschyren beskrivs deras verksamhet kortfattat. Du kan också läsa mer om kunskapscentrumen på Socialstyrelsens webbplats under Ämnen/Krisberedskap.

Katastrofmedicin

Katastrofpsykiatri

Katastroftoxikologi

Mikrobiologisk beredskap

Strålningsmedicin vid katastrofer